

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

S P R E N D I M A S DĖL ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ IR NARKOMANIJOS, NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ PREVENCIJOS IR KONTROLĖS 2009-2011 METAMS PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2008m. spalio 31 d. TS-10.189
Rokiškis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 12 dalies 41 punktu ir įgyvendindama Nacionalinę narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2004–2008 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2004 m. balandžio 8 d. nutarimu Nr. IX-2110 ir Nacionalinę nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. kovo 20 d. nutarimu Nr. IX-1383, Rokiškio rajono savivaldybės taryba nusprendžia:

1. Patvirtinti Rokiškio rajono savivaldybės narkotikų ir narkomanijos, nusikalstamų veikų prevencijos ir kontrolės programą 2009-2011 metams (pridedama).
2. Nustatyti, kad atsakingi vykdytojai Rokiškio rajono savivaldybės narkotikų ir narkomanijos, nusikalstamų veikų prevencijos ir kontrolės programos 2009-2011 metams įgyvendinimo priemonės vykdė iš atitinkamiems metams jiems skirtų asignavimų.

Savivaldybės mero pavaduotojas

Algis Kazulėnas

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ IR NARKOMANIJOS, NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ PREVENCIJOS IR KONTROLĖS 2009-2011 METŲ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rokiškio rajono savivaldybės narkotikų ir narkomanijos, nusikalstamų veikų prevencijos ir kontrolės 2009-2011 metų programa (toliau – Programa) siekiama įgyvendinti nuostatas, išdėstytas Nacionaline narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2004–2008 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2004 m. balandžio 8 d. nutarimu Nr. IX-2110, ir Nacionalinėje nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. kovo 20 d. nutarimu Nr. IX-1383.

2. Savivaldybės narkotikų ir narkomanijos, nusikalstamų veikų prevencijos ir kontrolės programoje aktyviai dalyvauja visos savivaldybės institucijos- sveikatos, švietimo ir ugdymo, socialinės, teisėsaugos ir kitos viešojo administravimo institucijos, verslo bendruomenė, visuomeninės organizacijos ir individualūs asmenys. Šią veiklą koordinuoja Rokiškio rajono narkotikų kontrolės ir nusikaltimų prevencijos komisija (toliau – komisija).

3. Pagrindinės programoje vartojamos sąvokos:

nusikaltimų prevencija – poveikio nusikalstamumui priemonė, kuria siekiama užkirsti kelią nusikaltimams, nustatant ir pašalinant bendrąsias nusikaltimų priežastis bei sąlygas, taip pat individualiai veikiant asmenis, kurie linkę daryti nusikaltimus ar ateityje gali tapti nusikaltėliais arba nusikaltimų aukomis;

nusikaltimų kontrolė – poveikio nusikalstamumui priemonė, kuria siekiama mažinti nusikalstamumą ir neleisti viršyti socialiai priimtino lygmens aktyviais teisėsaugos institucijų veiksmais ir teisinio baudžiamojo poveikio priemonėmis, taip pat aktyviomis administracinėmis, ekonominėmis, socialinėmis, kitokio pobūdžio priemonėmis.

4. Narkomanijos ir nusikaltimų prevencija ir kontrolė gali būti sėkminga, jeigu joje aktyviai dalyvauja visi socialiniai subjektai – savivaldybė, teisėsaugos institucijos, kitos viešojo administravimo institucijos, verslo bendruomenė, visuomeninės organizacijos ir individualūs asmenys.

II. ESAMA BŪKLĖ

5. Narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės srityje:

5.1. plintanti narkomanija yra viena aktualiausių šių dienų Lietuvos problemų. Socialiniai veiksniai, didelis pelnas, gaunamas iš narkotikų verslo, didėjanti narkotikų pasiūla bei paklausa lemia narkomanijos plitimą ir su tuo susijusį nusikalstamumą. Daugėja vartojančių narkotikus asmenų, ypač tarp jaunimo;

5.2. nors Lietuvoje moksleiviai narkotikų vartoja mažiau nei kaimyninėse šalyse, Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro 2002 m. pranešime apie narkotikų situaciją Rytų ir Centrinės Europos šalyse pažymima, kad narkotikų vartojimas nuo 1995 m. iki 1999 m. Rytų ir Centrinės Europos šalyse padidėjo 2 kartus, Lietuvoje – 5 kartus;

5.3. kiekvienais metais Lietuvoje užregistruojama vis daugiau narkomanija sergančių asmenų. Sveikatos priežiūros įstaigose registruoti tik tie nuo narkotikų priklausomi asmenys, kurie kreipėsi dėl gydymo arba buvo nustatyti kitomis aplinkybėmis. Tikslus sergančiųjų narkomanija skaičius nėra žinomas, nes jų registravimo duomenys ne visada sutampa su faktiniais duomenimis;

5.4. narkomanija yra jaunų ir vidutinio amžiaus žmonių liga. Asmens sveikatos priežiūros įstaigose 2002 m. užregistruota 0,1 proc. narkotikus vartojančių asmenų iki 14 metų, 11,6 proc. – 15–19 metų, 29,1 proc. – 20–24 metų, 36,2 proc. – 25–34 metų, 23 proc. – vyresni nei 35 metų. *Rokiškio rajone* 2007m. užregistruota 13 narkomanų, 2008m. jų liko 12 (vienas mirė);

5.5. 2002 m. 79,4 proc. registruotų narkomanų vartojo opioidus, 11,7 proc. registruotų narkomanų vartojo kelis rūšių narkotikus, 2,2 proc. asmenų buvo registruoti dėl

priklausomybės nuo raminamųjų ir migdomųjų vaistų. Klįjais, lakiosiomis medžiagomis svaiginosi 3,5 proc. registruotų asmenų. Haliucinogenus vartojo 0,2 proc. asmenų, kokainą – 0,1 proc. asmenų;

5.6. rajone - 2008m. registruota 12 narkomanų, iš jų – 5 asmenys, kurių amžius nuo 35-40 metų, vartoja opioidus, 3 (40-45 metų amžiaus) vartoja raminamuosius ir migdomuosius, 2 (25-34 metų) - stimulatorius, 2 (19-34 metų) - keletą narkotikų;

5.7. rajone ambulatorinė pagalba sergantiesiems priklausomybės ligomis yra teikiama visose rajono pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigose, Rokiškio psichikos sveikatos centre, psichiatrijos kabinetuose, kitose gydymo įstaigose, turinčiose licenciją teikti tokią pagalbą. Būtinoji (skubi) pagalba teikiama pacientams komos atvejais apsinuodijus narkotinėmis bei psichotropinėmis medžiagomis, esant abstinencijai ar psichozinei simptomatikai, hospitalizuojant į asmens sveikatos priežiūros įstaigose esančius reanimacijos skyrius ir (ar) toksikologijos skyrius. Pirmąją būtinąją pagalbą suteikia greitosios medicinos pagalbos medikai. Rokiškio psichikos sveikatos centre dirba vaikų psichiatras, kuris teikia specializuotą pagalbą vaikams ir paaugliams;

5.8. pastaruoju metu Lietuvoje didėja narkotikų pasiūla ir mažėja narkotikų kainos, dėl to narkotikai tampa prieinamesni. Vis didesnę narkotikų verslo dalį kontroliuoja organizuotos nusikalstamos grupės, kurios iš šio nelegalaus verslo gaudamos didelį pelną toliau didina savo įtaką bei plečia šį verslą;

5.9. iš narkotinių medžiagų Lietuvoje labiausiai paplitęs aguonų ir kanapių preparatų bei heroino vartojimas. Šių narkotikų populiarumą lemia tai, kad aguonų preparatai gaminami iš vietinės žaliavos, todėl nėra brangūs. Kanapių vartojimas ypač populiarus tarp paauglių dėl susidariusios klaidinančios nuomonės, kad jų rūkymas nedaro žalos žmogaus sveikatai. Mažas aguonų ir kanapių preparatų kainas taip pat lemia didelė šių narkotikų pasiūla. Rajone situacija dėl minėtų narkotinių medžiagų vartojimo nėra žinoma;

5.10. didėja sintetinių narkotikų – amfetaminų grupės preparatų (amfetamino, metamfetamino), haliucinogenų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (efedrino) apyvarta. Rajone situacija dėl minėtų narkotinių medžiagų paplitimo ir vartojimo nėra žinoma.

6. Pažymėtini šie pagrindiniai narkomanijos atsiradimo ir plitimo veiksniai:

6.1. socialinės-ekonominės sąlygos: žmonių neužimtumas, išsilavinimo stoka, žemas pragyvenimo lygis;

6.2. nepakankamas informuotumas apie narkotikų vartojimo padarinius, didelis alkoholio vartojimo lygis (apsvaigimas nuo alkoholio dažnai būna narkotikų vartojimo priežastis arba sąlyga);

6.3. šeimos, ugdymo įstaigų, specializuotų priežiūros ir teisių apsaugos įstaigų socialinės kontrolės ir priežiūros stoka: daugelis vaikų, ypač iš sunkiai materialiai besiverčiančių šeimų, turi menkas saviraiškos galimybes, ir tai sudaro sąlygas nepilnamečiams įsitraukti į socialiai nepriimtina veiklą;

6.4. ribotos valstybės ir savivaldybės galimybės teikti pakankamą socialinę pagalbą, sveikatos priežiūros, neformalaus ugdymo, reabilitacijos paslaugas labiausiai socialiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms, rizikos grupėms, priklausomybės ligomis sergantiems asmenims;

6.5. motyvacijos stoka, moralės normų devalvacija, neigiamai veikianti vaikų ir jaunimo auklėjimo ir ugdymo sistemos efektyvumą;

6.6. nepakankamas institucijų, tiesiogiai susijusių su narkomanijos prevencija ir narkotikų kontrole, finansavimas;

6.7. nepakankamai efektyvi teisėsaugos institucijų veikla narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos srityje neleidžia visiškai įgyvendinti atsakomybės neišvengiamumo principo;

6.8. urbanizacija, regioniniai skirtumai, didėjantis socialinis visuomenės mobilumas lemia ryšių su artimiausia aplinka (šeimos, giminystės, kaimynystės) silpnėjimą, o kartu silpnėja ir socialinė kontrolė, daugėja galimybių narkomanijai plisti;

6.9. nepakankamas dėmesys vaikų laisvalaikio organizavimui, popamokiniam užimtumui ir neformaliajam ugdymui.

7. *Narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės organizavimo trūkumai:*

7.1. nepakankamas savivaldybės įstaigų, nevyriausybinų organizacijų bendradarbiavimas ir veiklos koordinavimas įgyvendinant narkomanijos prevencijos ir

narkotikų kontrolės priemonės, nepakankamai panaudojamos savivaldybės institucijų, nevyriausybių organizacijų, kitų narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės subjektų galimybės;

7.2. narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės klausimai sprendžiami siaurame žinybiniame rate, neįvertinant socialinių partnerių paramos. Nenumatomas lėšų ir materialinių išteklių, organizacinių veiklos galimybių kooperavimas;

7.3. nepakankama visuomenės parama ir iniciatyva, skiriama nepakankamai dėmesio jaunimo laisvalaikio ir kitų veiklos rūšių organizavimui siekiant užtikrinti fizinę ir dvasinę jaunimo sveikatą.

8. Remiantis statistiniais duomenimis, galima išskirti šias nusikalstamumo bei teisės pažeidimų Rokiškio savivaldybės teritorijoje tendencijas:

8.1. bendras užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius per pastaruosius keletą metų Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje turi tendenciją mažėti. Lyginant trijų pastarųjų metų duomenis matyti, kad šiek tiek išaugo sunkių ir labai sunkių nusikaltimų bei nusikalstamų veikų, padarytų nepilnamečių;

8.2. didelė dalimi nusikalstamų veikų prevencijai ir mažėjimui Rokiškio miesto viešose vietose, bei visoje savivaldybės teritorijoje turėjo įtakos papildomų vaizdo stebėjimo kamerų įrengimas bei nuolat vykdomos prevencinės priemonės;

8.3. didžiausias nusikalstamų veikų skaičius registruojamas Rokiškio miesto, Rokiškio kaimiškoje, Obelių, Juodupės seniūnijose;

8.4. didžiausią rezonansinę atgarsį tarp gyventojų sukelia nusikalstamos veikos, padaromos viešose vietose, padaromi smurtiniai nusikaltimai vienkiemiuose bei kaimo vietovėse;

8.5. turimais duomenimis organizuotas nusikalstamumas turi tendenciją plisti rajono teritorijoje. Organizuoto nusikalstamumo grupuotėms pradėjus aktyviai veikti gali būti padarytas didelis poveikis rajono kriminogeninei situacijai.

9. *Pagrindinės nusikaltimų priežastys ir sąlygos:*

9.1. žmonių neužimtumas. Kriminologinių tyrimų duomenimis, žmogui, neturinčiam socialiai naudingo užsiėmimo, padidėja tikimybė ir rizika nusikalsti;

9.2. išsilavinimo stoka taip pat turi didelę įtaką nusikalstamumui. Apie 80 proc. visų nusikaltusių asmenų sudaro tik pagrindinį (apie 50 proc.) ir vidurinį (daugiau kaip 30 proc.) išsilavinimą turintys asmenys, o turintys profesinį, aukštesnįjį ir aukštąjį – apie 18 proc.;

9.3. apsvaigimas nuo alkoholio bei narkotinių ar psichotropinių medžiagų dažnai tampa nusikaltimo priežastimi arba sąlyga, trečdalis nusikaltusių asmenų nusikaltimus padaro apsvaigę nuo alkoholio;

9.4. nepilnamečių nusikalstamumas, jaunimo nenoras mokytis rodo šeimos, mokymo įstaigų, specializuotų priežiūros ir teisių apsaugos įstaigų socialinės kontrolės ir priežiūros stoką. Dėl šios priežasties daugelis vaikų, ypač iš sunkiai materialiai besiverčiančių šeimų, turi menkas saviraiškos galimybes ir tai sudaro sąlygas nepilnamečiams įsitraukti į socialiai nepriimtą veiklą ir kitos.

10. *Nusikalstamų veikų prevencijos ir kontrolės organizavimo problemos ir trūkumai:*

10.1. dažnai priemonėms įgyvendinti ar naujoms priemonėms kurti neskiriama pakankamai lėšų;

10.2. nepakankamas teisėsaugos institucijų ir kitų valstybės įstaigų bendradarbiavimas įgyvendinant programas;

10.3. dažnai nusikaltimų prevencijos ir kontrolės klausimai adresuojami tik teisėsaugos institucijoms, nors jų galimybės vaikų ir šeimų švietimo, socialinės, sveikatos apsaugos ir resocializacijos, nedarbo mažinimo ir panašiose srityse (šalinant nusikaltimų priežastis ir sąlygas) yra ribotos;

10.4. neišnaudojamos savivaldybės institucijų, nevyriausybių organizacijų, kitų nusikaltimų prevencijos ir kontrolės subjektų galimybės;

10.5. nėra tinkama nusikaltimų prevencijos ir kontrolės veiklos organizavimo ir programų valdymo tvarka, nes ji orientuota į trumpalaikes priemones, neturi aiškios strategijos, sistemos ir funkcijų pasiskirstymo, menkai remiasi visuomenės pagalba ir iniciatyva. Nepakankamas nusikaltimų prevencijos ir kontrolės veiklos kryptių ir priemonių planavimas, koordinavimas ir vykdymo priežiūra. Įvykdžius planuotas priemones, nesvarstomas ir

nenustatomas programų tęstinumas. Nenumatomas lėšų ir materialinių išteklių, organizacinių veiklos galimybių kooperavimas;

10.6. nepakankama visuomenės parama ir iniciatyva;

10.7. stinga lėšų prevenciniam darbui plėsti.

II. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

11. Programos tikslas narkomanijos prevencijos ir kontrolės srityje – sustabdyti ir sumažinti narkomanijos plitimą, nustatyti ir įgyvendinti pagrindines veiklos kryptis narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės srityje, padidinti narkomanijos prevencijos *savivaldybėje* veiksmingumą.

12. Programos uždaviniai narkomanijos prevencijos ir kontrolės srityje:

12.1. formuoti neigiamą visuomenės požiūrį į narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą, ypač rūpintis narkomanijos prevencija šeimoje, tarp vaikų ir jaunimo, diegti vaikams ir jaunimui sveiko gyvenimo vertybines nuostatas;

12.2. plėtoti savivaldybės institucijų, vykdančių narkomanijos prevenciją bei narkotikų kontrolę, visuomeninių organizacijų ir bendruomenės tarpusavio bendradarbiavimą;

12.3. skatinti savivaldybės institucijų iniciatyvas sprendžiant narkomanijos prevencijos bei narkotikų kontrolės problemas;

12.4. skatinti tarpžinybinį, nacionalinį ir tarptautinį bendradarbiavimą narkomanijos prevencijos bei narkotikų kontrolės srityje;

12.5. užtikrinti savivaldybės institucijų, vykdančių narkomanijos prevenciją bei narkotikų kontrolę, efektyvų tarpusavio veiksmų koordinavimą;

12.6. plėtoti objektyvios narkomanijos prevencijos bei narkotikų kontrolės informacijos rinkimo ir analizės sistemą, atitinkančią Europos Sąjungos reikalavimus.

13. Programos tikslas nusikalstamų veikų prevencijos ir kontrolės srityje – sudaryti galimybes nuosekliai ir kompleksiskai šalinti esmines nusikalstamumo priežastis ir sąlygas, racionaliai naudoti finansinius bei žmogiškuosius išteklius ir padidinti nusikaltimų prevencijos bei kontrolės rajone veiksmingumą.

14. Svarbiausi programos uždaviniai nusikalstamų veikų prevencijos ir kontrolės srityje yra:

14.1. plėtoti savivaldybės institucijų, visuomeninių organizacijų ir pilietinės bendruomenės, kitų institucijų, taip pat tarptautinį bendradarbiavimą organizuojant bei vykdamas nusikaltimų prevenciją ir kontrolę;

14.2. skatinti savivaldybės institucijų iniciatyvas ir didesnę savarankiškumą sprendžiant viešojo saugumo užtikrinimo bei saugios gyvenamosios aplinkos klausimus;

14.3. didinti bendruomenės vaidmenį sprendžiant žmogaus ir visuomenės saugumo problemas.

III. PRIORITETINĖS NARKOTIKŲ IR NARKOMANIJOS, NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ PREVENCIJOS IR KONTROLĖS KRYPTYS

15. Prioritetinės narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės kryptys.

16. Pirminė narkomanijos prevencija derinama su alkoholio ir tabako vartojimo prevencija, grindžiama darniu ugdymu šeimoje, mokykloje, bendruomenėje ir vykdoma šiomis pagrindinėmis kryptimis:

16.1. skatinant ir remiant savivaldybės institucijų vykdomus narkomanijos prevencijos projektus, nevyriausybinių organizacijų ir savitarpio pagalbos grupių veiklą;

16.2. didinant savivaldybės vaidmenį planuojant ir koordinuojant socialinę paramą šeimoms, gerinant vaikų teisių apsaugą, įgyvendinant teisėsaugos prevencines priemones;

16.3. įtraukiant į bendrojo lavinimo mokyklų ugdymo planus kursą apie narkotinių medžiagų, alkoholio bei tabako žalą žmogaus sveikatai bei visuomenei, taip pat ugdant moksleivių socialinį atsparumą narkotikų vartojimui, plėtojant popamokinę veiklą bei vaikų užimtumą;

16.4. rengiant ir įgyvendinant narkotikų vartojimo *prevencijos priemones*, atsižvelgiant į rizikos grupėms priklausančių asmenų amžių, kultūrą, šeimos tradicijas, kitus ypatumus.

17. Neteisėtus narkotinių ir psichotropinių medžiagų pasiūlos mažinimas (teisėsaugos institucijos) stiprinant teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą su visuomene.

18. Asmenų, vartojančių narkotines ir psichotropines medžiagas, išaiškinimas, sveikatos priežiūra, rehabilitacija ir socialinė reintegracija:

18.1. užtikrinant tinkamą specializuotų priklausomybės ligų, rehabilitacijos ir psichikos sveikatos centrų teikiamų paslaugų kokybę, įvairiapusiškumą ir prieinamumą;

18.2. rengiant ir įgyvendinant paramos ir užimtumo programas asmenims, kurie gydomi nuo priklausomybės narkotinėms medžiagoms ar alkoholiui;

18.3. užtikrinant, kad pirminės sveikatos priežiūros gydytojai, bendradarbiaudami su atitinkamos srities specialistais, vykdytų asmenų, vartojančių narkotines ar psichotropines medžiagas, sveikatos priežiūrą;

18.4. plačiau taikant šiuolaikiškas, mokliškai pagrįstas, veiksmingas ankstyvos diagnostikos, gydymo, rehabilitacijos metodikas ir švietimo programas asmenims, vartojantiems narkotines ir psichotropines medžiagas;

18.5. užtikrinant, kad vaikai ir jaunimas gautų reikiamą socialinę, teisinę ir psichologinę, o švietimo įstaigų darbuotojai, šeimos – organizacinę, metodinę ir konsultacinę pagalbą;

18.6. skatinant nevyriausybinės organizacijas rengti rehabilitacijos programas, remiant jų įgyvendinimą.

19. Moksliniai tyrimai ir informacinės sistemos plėtra:

19.1. atliekant mokslinius tyrimus, padedančius nustatyti narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės priemonių veiksmingumą bei taikymo galimybes;

19.2. diegiant mokliškai pagrįstas narkotines ir psichotropines medžiagas vartojančių asmenų rizikos įvertinimo metodikas, plėtojant narkomanijos *priežasčių* mokslinius tyrimus;

19.3. analizuojant vaikų ir jaunimo, vartojančių narkotines ir psichotropines medžiagas, priklausomybės priežastis, diagnostikos, gydymo, rehabilitacijos tinkamumą, narkotinių ir psichotropinių medžiagų plitimo ir vartojimo priežastis;

19.4. užtikrinant, kad visuomenei, kompetentingoms Lietuvos ir užsienio šalių institucijoms bei tarptautinėms organizacijoms būtų teikiama reikiama informacija apie narkomanijos paplitimą ir jos prevenciją;

19.5. plėtojant kvalifikacinių įgūdžių ugdymą narkomanijos prevencijos srityje, įgyvendinant veiksmingą specialistų, dirbančių narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės srityje, rengimo, mokymo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą.

20. Prioritetinės nusikalstamų veikų prevencijos ir kontrolės kryptys:

20.1. smurtinių nusikaltimų prevencija ir kontrolė:

20.1.1. teisėsaugos institucijoms, bendradarbiauti su sveikatos apsaugos, socialinėmis, švietimo ir kitomis įstaigomis, gauti, reikiamą informaciją apie nedarnias šeimas, asocialius asmenis ir kontroliuoti situaciją bei tinkamai reaguoti atsiradus smurto grėsmei ar jo proveržiui, užtikrinti operatyvų smurtinių nusikaltimų atskleidimą;

20.1.2. atitinkamoms savivaldybės institucijoms (medicinos, švietimo, socialinės apsaugos, teisėsaugos, visuomeninės organizacijos) vykdyti į smurtą linkusiems asmenims socialinės paramos priemones;

20.1.3. plėtoti bei stiprinti socialinės-psichologinės paramos krizinėse situacijose įstaigų tinklą;

20.1.4. ypatingą dėmesį skirti smurto propagavimo visuomenės informavimo priemonėse ribojimui;

20.2. turtinių nusikaltimų prevencija ir kontrolė:

20.2.1. daugiau informuoti visuomenę, kaip apsaugoti savo būstą ir kitą turtą, teikti jai informaciją apie dažno nusikalstamo kėsšinimosi objektus, nusikalstamos veiklos būdus;

20.2.2. stiprinti teisėsaugos institucijų ir visuomenės ryšius, skatinti visuomenės bendradarbiavimą su teisėsauga ir tarp atskirų visuomenės narių, bendruomenių, organizacijų, specializuotų organizacijų ar įmonių;

20.3. nusikaltimų, daromų viešosiose vietose, prevencija ir kontrolė:

20.3.1. gerinti fizinę viešosios tvarkos priežiūrą, užtikrinti policijos patruliavimą, skatinti savanorišką visuomenės ir specializuotų organizacijų pagalbą šioje veikloje;

20.3.2. gerinti saugių viešųjų vietų įvaizdį užtikrinant viešosiose vietose tinkamą aplinkos tvarkymą, apšvietimą, palaikant švarą, komunikacijų tinklo funkcionavimo priežiūrą;

20.3.3. skatinti vaizdo kamerų, kitų techninių priemonių naudojimą viešosioms vietoms stebėti;

20.3.4. atsižvelgiant į tai, kad viešosiose vietose aktyviai veikia nemažai įstaigų – prekybos, viešojo maitinimo, laisvalaikio leidimo ir kitos įstaigos, jas orientuoti ir skatinti palaikyti tvarką savo veiklos srityse bei teritorijoje, aktyviau bendradarbiaujant su teisėsaugos institucijomis ir tarpusavyje;

20.4. organizuoto nusikalstamumo prevencija ir kontrolė:

20.4.1. skirti ypatingą dėmesį ir imtis būtinų teisinių, administracinių, organizacinių, finansinių bei kitokių priemonių siekiant neleisti išsiplėsti organizuoto nusikalstamumo mastams ir juos mažinti;

20.4.2. siekiant užkirsti kelią galimoms nusikalstamoms veikoms, susijusioms su prekyba žmonėmis imtis visų įmanomų priemonių užtikrinant informacijos apie prekybą žmonėmis paskleidimą visuomenėje perspėjant galimas šios nusikaltimų rūšies aukas;

20.5. nusikaltimų, susijusių su narkotikais, prevencija ir kontrolė;

20.5.1. tobulinti visuomenės švietimą, informavimą apie narkotikų pavojingumą, socialinius, medicininius, teisinius padarinius, ypač rūpintis vaikų ir jaunimo švietimu bei sveikatos apsauga, propaguoti sveiką gyvenimo būdą;

20.5.2. užtikrinti prieinamą ir deramą sveikatos priežiūrą bei reabilitacijos galimybes asmenims, piktnaudžiaujantiems narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis arba sergantiems priklausomybe nuo jų;

20.5.3. skatinti visuomeninių organizacijų veiklą narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos srityje, plėtoti savivaldybės institucijų bendradarbiavimą su visuomeninėmis organizacijomis, privačiu sektoriumi bei tarptautinėmis organizacijomis.

20.6. vaikų ir jaunimo nusikalstamumo prevencija ir kontrolė:

20.6.1. šalinti neigiamą įtaką asmenybės brendimui darančius socialinius ir ekonominius veiksnius, siekti socialiai ir pedagogiškai apleistus vaikus atitraukti nuo neigiamo socialinės aplinkos poveikio, mažinti alkoholio, psichotropinių, toksinių medžiagų ir narkotikų vartojimą tarp jaunimo;

20.6.2. užimti daugiau vaikų plėtojant laisvalaikio veiklos formų įvairovę, skatinti vaikų bei jaunuolių socializaciją ir integraciją šeimoje, bendruomenėje, bendraamžių grupėse, mokyklose, profesinio mokymo bei darbo įstaigose, taip pat savanoriškose organizacijose, skiriant ypatingą dėmesį švietimo ir užimtumo politikos priemonių taikymui;

20.6.3. skatinti valstybės institucijų, nevyriausybinių organizacijų, verslo sektoriaus, papildomojo ugdymo, sporto įstaigų iniciatyvas didinti jaunimo užimtumą.

III. PROGRAMOS VALDYMAS IR ĮGYVENDINIMAS

21. Rokiškio rajono narkotikų kontrolės ir nusikaltimų prevencijos komisija koordinuoja Programos įgyvendinimo priemonių vykdymą ir kasmet rengia Programos priemonių įgyvendinimo ataskaitą, ją teikia Rokiškio rajono savivaldybės tarybai, suinteresuotoms valstybės institucijoms ir įstaigoms, nevyriausybiniams organizacijoms, visuomenei.

22. Rokiškio rajono narkotikų kontrolės ir nusikaltimų prevencijos komisija nustatyta tvarka *kasmet tvirtina* Programos įgyvendinimo priemonių planą.

23. Rokiškio rajono narkotikų kontrolės ir nusikaltimų prevencijos komisija, rengdama ir įgyvendindama programą, turi atsižvelgti į narkomanijos plitimo tendencijas rajone ir prireikus numatyti atitinkamas priemones.

24. Rokiškio rajono narkotikų kontrolės ir nusikaltimų prevencijos komisija, įgyvendindama narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos priemones savo teritorijoje, bendradarbiauja su sveikatos apsaugos, socialinių paslaugų teikimo, kultūros, švietimo įstaigomis, teritorine darbo birža, visuomeninėmis organizacijomis, bendruomene.

25. Programos įgyvendinimo priemonės vykdomos iš valstybės ir savivaldybės biudžete atitinkamoms ministerijoms, institucijoms ir kitiems ūkio subjektams, atsakingiems už programos vykdymą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, Valstybės investicijų programos, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, Europos Sąjungos, tarptautinių organizacijų ir kitų lėšų. Programos įgyvendinimo priemonėms finansuoti gali būti naudojamos ir kitos įstatymų nustatyta tvarka gautos lėšos.

26. Rokiškio rajono narkotikų kontrolės ir nusikaltimų prevencijos komisija Narkotikų kontrolės departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kasmet pateikia ataskaitą apie įvykdytas ir vykdomas priemones bei valstybės biudžeto lėšų panaudojimą.

27. Laukiami Programos įgyvendinimo rezultatai narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės srityje:

27.1. bus užkirstas kelias narkomanijos augimui bei narkotikų vartojimui;

27.2. bus sudarytos galimybės parinkti ir taikyti veiksmingas priemones mažinant narkomanijos ekonominę ir socialinę žalą;

27.3. pagerės bendradarbiavimas tarp institucijų ir veiksmų koordinavimas visuose sektoriuose, bus sukurta saugesnė žmogaus aplinka.

28. Laukiami Programos įgyvendinimo rezultatai nusikalstamų veikų prevencijos ir kontrolės srityje:

28.1. sumažės nusikaltimų skaičiaus augimo tempai rajone;

28.2. rajono gyventojams bus sukurta saugesnė aplinka;

28.3. padidės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės priemonių veiksmingumas;

28.4. padidės visuomenės pasitikėjimas teisėsaugos institucijomis ir valstybės valdymo institucijomis apskrityje;

PATVIRTINTA

Rokiškio rajono savivaldybės tarybos
2008m. spalio 31 d. sprendimu Nr. TS-10.189

**ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ IR NARKOMANIJOS, NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ PREVENCIJOS IR KONTROLĖS
2009-2011 METŲ PRIEMONIŲ PLANAS**

Tikslai	Uždaviniai	Kryptys ir priemonės*	Atsakingas vykdytojas	Preliminarus lėšų poreikis 2009-2011m. (tūkst. Lt)
1. Sustabdyti ir sumažinti narkomanijos plitimą, nustatyti ir įgyvendinti pagrindines veiklos kryptis narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės srityje, padidinti narkomanijos prevencijos <i>savivaldybėje</i> veiksmingumą.	1.1. Formuoti neigiamą visuomenės požiūrį į narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą, ypač rūpintis narkomanijos prevencija šeimoje, tarp vaikų ir jaunimo, diegti vaikams ir jaunimui sveiko gyvenimo vertybines nuostatas.	1.1.1. Švietimo, sveikatos, socialinėms, teisės saugos įstaigoms rengti ir įgyvendinanti narkotikų vartojimo įstaigų specifika atitinkančias prevencijos priemones rizikos grupėms priklausantiems asmenims (vaikams, jaunimui, suaugusiems); 1.1.2. Vykdyti pirminės psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos mokymus mokinių tėvams; 1.1.3. Organizuoti teisinį švietimą mokyklose, siekiant stiprinti psichoaktyviųjų medžiagų kontrolę mokyklose ir jų priegiose; 1.1.4. Platinti visose ugdymo ir globos įstaigose metodinę medžiagą, skirtą psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijai ugdymo ir globos įstaigose (leidiniai, kompaktiniai diskai, vaizdo ir kitos priemonės); 1.1.5. Savivaldybės tinklalapyje sukurti internetinį puslapį prevencijos klausimais.	Nusikaltimų prevencijos ir narkotikų kontrolės komisija Švietimo įstaigos Švietimo įstaigos, policijos komisariatas, Visuomenės sveikatos biuras, švietimo įstaigos Nusikaltimų prevencijos ir narkotikų kontrolės komisija	
	1.2. Plėtoti savivaldybės institucijų vykdančių narkomanijos prevenciją bei narkotikų kontrolę, visuomeninių organizacijų ir bendruomenės tarpusavio	1.2.1. Organizuoti konferencijas ir seminarus psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos klausimais; 1.2.2. Rengti ir įgyvendinti bendras priemones, mažinančias psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlą ir paklausą jaunimo pasilinksminimo vietose. (Saugos tarnybos paslaugos Rokiškio miesto, Obelių, Juodupės, Pandėlio jaunimo poilsio	Komisija, Visuomenės sveikatos biuras, švietimo įstaigos, kultūros įstaigos	60

	<p>bendradarbiavimą.</p> <p>1.3. Skatinti savivaldybės institucijų iniciatyvas sprendžiant narkomanijos prevencijos bei narkotikų kontrolės problemas.</p> <p>1.4. Plėtoti narkomanijos ankstyvos diagnostikos, gydymo, reabilitacijos ir reintegracijos į visuomenę sistemą, siekiant padėti asmenims, priklausomiems nuo narkotikų.</p>	<p>vakaruose).</p> <p>1.3.1. Remti savivaldybės institucijų vykdomus narkomanijos prevencijos projektus, nevyriausybinių organizacijų ir savitarpio pagalbos grupių veiklą.</p>	<p>Savivaldybės administracija, Komisija</p>	<p>30</p>
	<p>1.4. Plėtoti narkomanijos ankstyvos diagnostikos, gydymo, reabilitacijos ir reintegracijos į visuomenę sistemą, siekiant padėti asmenims, priklausomiems nuo narkotikų.</p>	<p>1.4.1. Gerinti psichologinės ir socialinės reabilitacijos paslaugų prieinamumą asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyvių medžiagų vartojimo (parengti paslaugų teikimo tvarką rajone);</p> <p>1.4.2. Organizuoti ugdymo ir vaikų globos įstaigų darbuotojams (mokyklos bendruomenės nariams) mokymus vaikų, grįžusių iš psichologinės, socialinės reabilitacijos įstaigų adaptacijos mokykloje ypatumų ir psichologinės, socialinės pedagoginės, specialiosios pedagoginės ir specialiosios pagalbos teikimo mokyklose klausimais;</p> <p>1.4.3. Žemo slenksčio rizikos kabineto įsteigimas prie Psichikos sveikatos centro;</p> <p>1.4.4. Užtikrinti ambulatorinių ir stacionarių gydymo paslaugų prieinamumą asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, priklausomybės ligų centruose.</p>	<p>Visuomenės sveikatos biuras, Psichikos sveikatos centras</p> <p>Vaiko teisių apsaugos skyrius, policijos komisariatas, Socialinės paramos centras</p> <p>Psichikos sveikatos centras. Psichikos sveikatos centras</p>	<p>6</p>
	<p>1.5. Skatinti tarpžinybinį, nacionalinį ir tarptautinį bendradarbiavimą narkomanijos prevencijos bei narkotikų kontrolės srityje.</p>	<p>1.5.1. Skatinti savivaldybės įstaigų ir organizacijų dalyvavimą nacionalinėse ir tarptautinėse programose narkomanijos prevencijos bei narkotikų kontrolės srityje.</p>	<p>Komisija</p>	

	<p>1.6. Užtikrinti savivaldybės institucijų, vykdančių narkomanijos prevenciją bei narkotikų kontrolę, efektyvų tarpusavio veiksmų koordinavimą.</p>	<p>1.6.1. Organizuoti savivaldybės įstaigų, nevyriausybinių organizacijų atstovų pasitarimus, mokymus, seminarus narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos klausimais.</p>	<p>Komisija, Savivaldybės prevencinio darbo grupė</p>	
	<p>1.7. Plėtoti objektyvios narkomanijos prevencijos bei narkotikų kontrolės informacijos rinkimo ir analizės sistemą.</p>	<p>1.7.1. Atlikti tyrimus dėl narkotinių medžiagų paplitimo ir vartojimo rajono vaikų, jaunimo ir suaugusių tarpe; 1.7.2. Užtikrinti besikreipiančių į asmens sveikatos priežiūros įstaigas asmenų, vartojančių psichoaktyviausias medžiagas, ir dėl to turinčių psichikos ir elgesio sutrikimų, stebėseną ir apskaitą. 1.7.3. Rinkti ir apibendrinti duomenis apie teikiamas medicinines, psichologines, socialinės reabilitacijos paslaugas vaikams, vartojantiems psichiką veikiančias medžiagas.</p>	<p>Komisija, Savivaldybės prevencinio darbo grupė. Socialinės paramos ir sveikatos skyrius Pedagoginė psichologinė tarnyba, Vaiko teisių apsaugos skyrius, Psichikos sveikatos centras</p>	<p>3,6</p>
<p>2. Sudaryti sąlygas nuosekliai ir kompleksškai šalinti esmines nusikalstamumo ir kitų teisės pažeidimų priežastis ir sąlygas, racionaliai naudoti finansinius bei žmogiškuosius išteklius ir padidinti nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos bei kontrolės rajone veiksmingumą.</p>	<p>2.1. Skatinti savivaldybės institucijų, visuomeninių organizacijų ir pilietinės bendruomenės, kitų institucijų, taip pat tarptautinių bendradarbiavimą organizuojant bei vykdančias nusikaltimų prevenciją ir kontrolę.</p>	<p>2.2.1. Teisėsaugos institucijoms, bendradarbiauti su sveikatos apsaugos, socialinėmis, švietimo ir kitomis įstaigomis, gauti, reikiamą informaciją apie nedarnias šeimas, asocialius asmenis ir kontroliuoti situaciją bei tinkamai reaguoti atsiradus smurto grėsmei ar jo proveržiui, užtikrinti operatyvų smurtinių nusikaltimų atskleidimą;</p>	<p>Komisija, Savivaldybės prevencinio darbo grupė, Socialinės paramos ir sveikatos skyrius, Švietimo skyrius, Švietimo centras, Pedagoginė psichologinė tarnyba, Vaiko teisių apsaugos skyrius, policijos komisariatas</p>	<p>300</p>
	<p>2.3. Skatinti savivaldybės institucijų iniciatyvas ir didesnę savarankiškumą</p>	<p>2.3.1. Nusikalstamų veikų, daromų viešosiose vietose, prevencija ir kontrolė: 2.3.1.1. užtikrinti policijos patruliavimą, skatinti savanorišką visuomenės ir</p>	<p>Policijos komisariatas, Komisija</p>	

	<p>sprendžiant viešojo saugumo užtikrinimo bei saugios gyvenamosios aplinkos klausimus.</p>	<p>specializuotų organizacijų pagalbą šioje veikloje;</p> <p>2.3.1.2. skatinti vaizdo kamerų, kitų techninių priemonių naudojimą viešosioms vietoms stebėti;</p> <p>2.3.1.3. spręsti nepilnamečių buvimo viešosiose vietose naktį problemą, per žiniasklaidą (mokyklose, per masinius renginius ir panašiai) teikti gyventojams informaciją apie galimą žalą ir pavojus vaikams, informaciją apie vaikų, tėvų, kitų už vaikų gerovę atsakingų asmenų teises ir pareigas, kurias nustato teisės aktai, atsakomybę už jų nevykdymą.</p> <p>2.3.2. eismo saugumo gerinimas rajono keliuose, siekiant maksimaliai sumažinti eismo įvykių skaičių:</p> <p>2.3.2.1. griežinti eismo dalyvių kontrolę, atkreipti didesnę dėmesį į nutolusius nuo rajono centro rajoninės reikšmės kelius;</p> <p>2.3.2.2. aktyviai vykdyti prevencines priemones, organizuoti šviečiamąją veiklą tuo siekiant gerinti eismo saugumą;</p> <p>2.3.2.3. dalinti šviesą atspindinčias priemones dviratiniams, pėstiesiems bei vadeliotojams.</p> <p>2.3.3. Plėšimų ir vagysčių prevencija kaimo vietovėse bei vienkiemiuose:</p> <p>2.3.3.1. konsultuoti gyventojus kaip apsaugoti nuo kriminalinio pasikėsimo į asmenį, turta, teises ir laisves, didinti jų budrumą ir nepakantumą nusikaltėliams;</p> <p>2.3.3.2. rajono vietovėse, kuriose padidintas nusikaltimų tankumas, organizuoti bendrus su policijos rėmėjais ir šauliais patuliavimus; esant poreikiui ir būtinumui spręsti klausimą dėl techninių saugos priemonių diegimo vienkiemiuose.</p>	
--	---	--	--

	<p>2.4. Didinti bendruomenės vaidmenį sprendžiant žmogaus ir visuomenės saugumo problemas.</p>	<p>2.4.1. Siekiant užkirsti kelią galimoms nusikalstamoms veikoms, susijusioms su prekyba žmonėmis užtikrinti informacijos apie prekybą žmonėmis paskleidimą visuomenėje, perspėti galimas šios nusikaltimų rūšies aukas.</p> <p>2.4.2. Teikti pagal gyvenamąją vietą asmenims, nukentėjusiems nuo nusikaltimų, būtinas socialines paslaugas.</p> <p>2.4.3. Prireikus organizuoti veiksmingesnę nusikaltimų prevenciją ir kontrole, sudaryti kolegialias nusikaltimų prevencijos ir kontrolės institucijas (komisijas, tarybas ar kita) savivaldybės įstaigose.</p> <p>2.4.4. Rengti bendras nusikalstamų veikų, prevencijos programas.</p>	<p>Policijos komisariatas, Socialinės paramos ir sveikatos skyrius, Vaiko teisių apsaugos skyrius, Švietimo skyrius</p>	
Iš viso: 399.6				

* priemonės, kurių įgyvendinimui programoje nėra numatyta lėšų, vykdomos iš įstaigų atitinkamų biudžeto lėšų ir įstaigų projektinės veiklos.